

प्रदेश सरकार

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

प्रदेश नं. १

विराटनगर, नेपाल

प्रदेश सरकार
तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल

प.सं.: ०७५/७६

च.नं. ३०८८

फोन नं. : ०२१-४७०१६६, ४७०१६९
फ्याक्स नं. : ०२१-४७०१६९
E-mail : ocmc1@gmail.com

मिति: २०७६।०९।२०

विषय: मन्त्रिपरिषद्को निर्णय पठाएको सम्बन्धमा।

श्री उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय,
प्रदेश नं. १, विराटनगर ।

अत्यन्त जोख्य

प्रस्तुत विषयमा प्रदेश सरकार (म.प.) बैठकको मिति २०७६।०९।१७ बाट भएको देहाय
बमोजिमको निर्णय आवश्यक कार्यान्वयनको लागि आदेशानुसार पठाएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

तपसिल

१. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि,
२०७६ लागू गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

१०६८/१०९/२०

शम्भुकुमार साह
अधिकृतस्तर सातौं

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

प्रदेश नं. १, विराटनगर

प्रदेश सरकार

विषय: उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयवाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
स्वीकृति सम्बन्धमा ।

प्रस्ताव पेश गर्न विभागीय मन्त्रीबाट स्वीकृति प्राप्त मिति: २०७६/०१/१६

१. विषयको संक्षिप्त व्यहोरा:

यस मन्त्रालयको आ.व. २०७५/०७६ को स्वीकृत वार्षिक बजेट बमोजिम कार्यक्रम संचालन गर्न र यस मन्त्रालयले प्रदान गर्ने आर्थिक अनुदानमा मापदण्ड निर्धारण गरी सो मापदण्डभित्र पर्ने संस्थाले अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्न, सो मार्फत प्रदेशका जनताको क्षमता विस्तार गरी आर्थिक, सामाजिक साँस्कृतिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने तथा अनुदान प्रक्रियामा पारदर्शिता कायम गरी समयमै गुणास्तरीय कार्य सम्पन्न गर्नका गर्न उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयवाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ वनाउन आवश्यक देखिएको ।

२. प्राप्त परामर्श तथा अन्य प्रारंभिक कुराः

विनियोजन ऐन, २०७५ बमोजिम उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका लागि अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्न विभिन्न शीर्षकमा बजेट विनियोजन भएको, मन्त्रालयबाट प्रदेश विनियोजन ऐन, २०७५ को दफा ७ को अधिकार प्रयोग गरी कार्यविधिको मस्यौदा तयार पारिएको, मस्यौदामा मिति २०७६/०१/११ मा विज्ञहरु समेत राखी दफावार छलफल गरी आवश्यक संशोधन गरिएको, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको च.नं. १२६२ मिति २०७६/०१/१६ र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको च.नं. २२२ बाट मिति २०७६/०१/१६ गतेको पत्रद्वारा सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त भएको ।

३. प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नाको कारण र मन्त्रालयको सिफारिसः

यस मन्त्रालयको स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमभित्र रहेका अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई सरलीकृत तथा एकरूपता कायम गर्नको लागि उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयवाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ तयार गरी विभागीय मन्त्रीज्यूबाट मिति २०७६/०१/१६ मा स्वीकृति प्राप्त भएकोले प्रदेश सरकार (कार्यसम्पादन) नियमावली, २०७४ को अनुसूची १ को विषय संख्या १८ बमोजिम यो प्रस्ताव पेश गरिएको छ ।

४. निर्णय हुनुपर्ने व्यहोरा:

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयवाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ लागू गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

मिति: २०७६/०१/१६

बद्रीराज दुगाना
सचिव
बद्रीराज दुगाना
प्रदेश सचिव

श्री सचिव,

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय ।

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ स्वीकृति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको मिति २०७६।०९।१६ को प्र.म.प.बै.सं १/२०७६ मिति २०७६।०९।१७ को प्रदेश सरकार(म.प.)को बैठकमा पेस हुँदा देहाय बमोजिम निर्णय गरेकोले सो बमोजिम कार्यान्वयन हुन प्रदेश सरकार(कार्यसम्पादन) नियमावली, २०७४ को नियम २३ बमोजिम अनुरोध गरेको छु-

प्रदेश सरकारको निर्णयः-

"प्रस्तावमा लेखिए बमोजिम गर्ने।"

(सुरेश अधिकारी)

प्रमुख सचिव

२०७६।०९।१७

प्रमुख सचिव

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना: मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने आर्थिक अनुदानमा मापदण्ड निर्धारण गरी सो मापदण्डभित्र पर्ने संस्थाले अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्ने, सो मार्फत प्रदेशका जनताको क्षमता विस्तार गरी आर्थिक, सामाजिक साँस्कृतिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने तथा अनुदान प्रक्रियामा पारदर्शिता कायम गर्ने उद्देश्यले प्रदेश विनियोजन ऐन, २०७५ को दफा (७) को अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारबाट यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- १) यस कार्यविधिको नाम "उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।
- २) यो कार्यविधि प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) "अनुदान" भन्नाले मन्त्रालयको स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम व्यक्ति तथा संस्थालाई प्रदान गरिने संस्थागत अनुदान, सशर्त कार्यक्रम अनुदान र पूँजीगत अनुदान समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ख) "अनुदानग्राही" भन्नाले मन्त्रालयले अनुदान कार्यक्रमको लागि निर्धारण गरेको मापदण्डको सीमाभित्र रहने गरी छनौट गरेको संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।
- (ग) "कार्यक्रम" भन्नाले विनियोजन ऐन, २०७५ बमोजिम मन्त्रालयका लागि विभिन्न शीर्षकमा खर्च गर्ने गरी सञ्चालन गरिने अनुदानका कार्यक्रम सम्झनुपर्छ ।
- (घ) "प्रदेश" भन्नाले प्रदेश नं. १ लाई सम्झनुपर्छ ।
- (ङ) "प्रदेश सरकार" भन्नाले नेपालको संविधानको धारा १६८(१) बमोजिम प्रदेश नं. १ को मन्त्रिपरिषदलाई सम्झनुपर्छ ।
- (च) "प्रस्ताव" भन्नाले संस्थाले कुनै पनि कार्यक्रमका लागि अनुदानग्राहीले मन्त्रालयमा पेश गरिएको योजना सम्झनुपर्छ ।
- (छ) "प्रस्तावक" भन्नाले मन्त्रालयको स्वीकृत कार्यक्रमका आधारमा आहान गरिएको प्रस्तावको योजना पेश गर्ने संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

प्रमुख सचिव
[Signature]

[Signature]
बद्रीराज दुर्गाना
प्रदेश सचिव

(ज) "मन्त्रालय" भन्नाले उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

(झ) "समिति" भन्नाले दफा ६ बमोजिम गठित मूल्याङ्कन, छनौट तथा सिफारिस समिति सम्झनुपर्छ ।

(ज) "संस्था" भन्नाले कार्यक्रम प्रस्तावकका रूपमा रहने संघ संस्था, प्रतिष्ठान, वोर्ड, परिषद्, विधालय, क्याम्पस, समिति वा यस्तै प्रकारका सामुदायिक संगठित उपभोक्ता समिति समेत सम्झनुपर्छ ।

३. अनुदान प्रदान गरिने क्षेत्र र आधार: (१) प्रदेश सरकारद्वारा स्वीकृत उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिम सञ्चालन गरिने अनुदानका कार्यक्रमहरु देहाय बमोजिम रहेको छः-

(क) औद्योगिक क्षेत्रको विकास र विस्तारद्वारा आर्थिक वृद्धि हुने तथा रोजगारी सिर्जना मार्फत नागरिकको जीवनस्तर सुधार गर्ने खालका कार्यक्रम ।

(ख) पर्यटन क्षेत्रको विकास मार्फत आर्थिक वृद्धि र रोजगारी प्रवर्द्धनका कार्यक्रम ।

(ग) वन, वनस्पति, जडीबुटी, वन्यजन्तु जैविक विविधता र जलाधारको समुचित संरक्षण, संवर्द्धन, व्यवस्थापन र सदुपयोगद्वारा पारिस्थितिकीय प्रणाली (Eco-System) बीच सन्तुलन कायम गर्ने खालका कार्यक्रम ।

(घ) वाणिज्य क्षेत्रको विकास र विस्तारद्वारा निर्यात पवर्द्धन गरी प्रदेशको अर्थतन्त्रलाई मजबूत पार्ने खालका कार्यक्रम ।

(ङ) उपभोक्ताको हक हितको संरक्षणका लागि सञ्चालन गरिने चेतनामूलक कार्यक्रम ।

(च) वातावरणमैत्री र जलवायु परिवर्तनसँग अनुकूलित हुने गरी सञ्चालन गरिने विकासका कार्यक्रम ।

(छ) विज्ञान र प्रविधिको विकास र विस्तार गरी सामाजिक, आर्थिक, भौतिक र वातावरणीय विकासका पक्षसँग आबद्ध गरी शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्ने खालका कार्यक्रम ।

(ज) रोजगारमूलक प्रशिक्षण र तालिम एंवं सीप विकास गर्ने तथा गरिवी न्यूनिकरण गर्ने खालका कार्यक्रम ।

(झ) आर्थिक, सामाजिक सशक्तिकरण, महिला, दलित, अपाङ्ग, पिछडिएका एंवं सीमान्तकृत समूदायको उत्थान र सशक्तिकरण कार्यक्रम ।

(ज) निजी कृषकलाई विरुद्ध संरक्षण अनुदानका कार्यक्रम ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भए तापनि देहायका प्रकृतिका योजना तथा कार्यक्रमका लागि अनुदान उपलब्ध गराइने छैन:-

- (क) कुनै पनि प्रकारको तलब भत्ता, कर्मचारी एवं राजनैतिक पदाधिकारी वा व्यक्तिको पारिश्रमिक तथा कर्मचारी सेवा निवृत्त हुँदा दिइने सुविधा सम्बन्धी खर्च ।
- (ख) सवारी साधन खरिद, मर्मत सम्भार र इन्धन खर्च ।
- (ग) घरभाडा, बिजुली, टेलिफोन, पानीको महशुल लगायत कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी खर्च ।
- (घ) राजनैतिक दल तथा तिनका भातू संगठन, संघसंस्था वा व्यक्तिलाई कुनै पनि किसिमको आर्थिक सहायता चन्दा, पुरस्कार प्रदान गर्न ।
- (ड) दामासाही वा भागबण्डाको हिसावले रकम बाँडफाँड गर्न ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमका अनुदान कार्यक्रमको छनौटको आधार र मापदण्ड विषय अनुसार फरक हुने भए तापनि दफा ७ को उपदफा (३) बमोजिम गठित आधार तथा मापदण्ड निर्धारण समितिले आधार र मापदण्ड तय गर्दा देहायका कुराहरुमा ध्यान दिनुपर्नेछ:-

- (क) अनुदानको कार्यक्रम अन्य निकायबाट सञ्चालित समान प्रकृतिका कार्यक्रमसँग दोहोरो नपरेको हुनुपर्ने तर कार्यक्रमको थप विस्तार गर्न भने अन्य निकाय वा तहबाट रकम प्राप्त गरेको भएपनि छनौट गर्न सकिनेछ ।
- (ख) कार्यक्रमको संभाव्यता, लागत अनुमान, कार्यक्रम कार्यान्वयन पश्चात प्राप्त हुने उपलब्धी, प्रतिफल वा लाभको अवस्था,
- (ग) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्थाको सामाजिक आर्थिक अवस्था, स्रोत परिचालन गर्न सक्ने क्षमता,
- (घ) कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता तथा प्राथमिकता,
- (ड) कुनै विपद् वा मानवीय कारणबाट प्रदेश सरकारले कुनै क्षेत्रमा पुनर्स्थापना, पुनर्निर्माण वा नवनिर्माण गर्नुपर्ने भएमा सो कुरा,
- (च) मन्त्रालय/समितिले आवश्यक ठानेका अन्य उपयुक्त आधार ।

୪. ପ୍ରସ୍ତାଵ ଆହାନ ଗର୍ନୁପର୍ଣେ: (୧) ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟକୋ ସ୍ଵୀକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକା ଆଧାରମା ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ ଗର୍ନେ ପ୍ର୍ୟୋଜନାର୍ଥ ନ୍ୟୂନତମ ପନ୍ଥ ଦିନକୋ ସମୟ ଦିର୍ଦ୍ଦ ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟଲେ ଅନୁସୂଚୀ-୧ ବମୋଜିମକୋ ଢାଁଚାମା ଦଫା ୭ କୋ ଉପଦଫା (୩) ବମୋଜିମ ଗଠିତ ଆଧାର ତଥା ମାପଦଣ୍ଡ ନିର୍ଧାରଣ ସମିତିଲେ ନିର୍ଧାରଣ ଗରେକୋ ଆଧାର ର ମାପଦଣ୍ଡ ସମେତ ରାଖି ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ସ୍ତରକୋ ପତ୍ରିକାମା ସୂଚନା ପ୍ରକାଶିତ ଗରି ପ୍ରସ୍ତାଵ ଆହାନ ଗର୍ନୁପର୍ଣେଛ ର ତ୍ୟସ୍ତୋ ସୂଚନା ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟକୋ ଵେବସାଇଟମା ପନି ରାଖୁପର୍ଣେଛ ।

(୨) ସୂଚନାମା ଉଲ୍ଲେଖ ଭେ ବମୋଜିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଞ୍ଚାଳନକା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତାଵକଲେ ଉପଦଫା (୧) ମା ତୋକିଏ ବମୋଜିମକୋ ସମୟଭିତ୍ର ଅନୁସୂଚୀ-୩ ମା ଉଲ୍ଲେଖିତ କାଗଜାତ ସଂଲଗ୍ନ ଗରି ଅନୁସୂଚୀ-୨ ବମୋଜିମକୋ ଢାଁଚାମା ପ୍ରସ୍ତାଵକୋ ନିବେଦନ ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟମା ଦିନୁପର୍ଣେଛ ।

୫. ପ୍ରସ୍ତାଵ ଛନ୍ତୌଟ ପ୍ରକିଯା, ସିଫାରିସ ତଥା ସ୍ଵୀକୃତି: (୧) ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟମା ରିତପୂର୍ବ ଦର୍ତ୍ତା ଭେକା ପ୍ରସ୍ତାଵକୋ ମୂଳ୍ୟାଙ୍କନ, ଛନ୍ତୌଟ ତଥା ସିଫାରିସ ଗର୍ନ ଦଫା ୬ ବମୋଜିମ ଗଠିତ ସମିତିଲେ ପ୍ରକୃଯା ଅଗାଡି ବଢାଉନୁପର୍ଣେଛ ।

(୨) ଦଫା ୬ ବମୋଜିମ ଗଠିତ ସମିତିଲେ ଦଫା ୪ ମା ତୋକିଏକୋ ସମୟାବଧୀଭିତ୍ର ପ୍ରାସ ଭେକା ପ୍ରସ୍ତାଵଲାଈ ସାତ ଦିନ ଭିତ୍ରମା ଦଫା ୭ କୋ ଉପଦଫା (୩) ବମୋଜିମ ଗଠିତ ଆଧାର ତଥା ମାପଦଣ୍ଡ ନିର୍ଧାରଣ ସମିତିଲେ ନିର୍ଧାରଣ ଗରେକୋ ମାପଦଣ୍ଡକା ଆଧାରମା ମୂଳ୍ୟାଙ୍କନ ଗରି ପ୍ରାଥମିକତାକା ଆଧାରମା ପ୍ରସ୍ତାଵ ଛନ୍ତୌଟ ଗରି ସିଫାରିସ ଗର୍ନୁପର୍ଣେଛ ।

(୩) ସମିତିକୋ ସିଫାରିସକା ଆଧାରମା ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟକୋ ସଚିବବାଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଵୀକୃତ ଗର୍ନୁପର୍ଣେଛ ର ସୋକୋ ଜାନକାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରସ୍ତାଵକଲାଈ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମହାଶାଖା ପ୍ରମୁଖଲେ ତୀନ ଦିନ ଭିତ୍ରମା ଗରାଉନୁପର୍ଣେଛ ।

(୪) ଉପଦଫା (୩) ମା ଜୁନସୁକେ କୁରା ଲେଖିଏକୋ ଭେ ତାପନି ସମିତିବାଟ ସିଫାରିସ ଭେକା ପ୍ରସ୍ତାଵ ଉପର ଆଧାର ର କାରଣ ଖୋଲୀ ସାମାନ୍ୟ ହେରଫେର ଗର୍ନେ ଅଧିକାର ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟକୋ ସଚିବଲାଈ ହୁନେଛ ।

୬. ସମିତି ଗଠନ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା: (୧) ପ୍ରସ୍ତାଵକକୋ ପ୍ରସ୍ତାଵକୋ ଛନ୍ତୌଟ ର ସିଫାରିସ ଗର୍ନକା ଲାଗି ମୂଳ୍ୟାଙ୍କନ, ଛନ୍ତୌଟ ତଥା ସିଫାରିସ ସମିତି ଗଠନ ହୁନେଛ ।

(୨) ଉପଦଫା (୧) ବମୋଜିମ ଗଠିତ ସମିତିମା ଦେହାୟ ବମୋଜିମକା ସଦସ୍ୟହରୁ ରହନେଛନ୍ତୁ

(କ) ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଷ୍ୟଗତ ମହାଶାଖା ପ୍ରମୁଖ -ସଂୟୋଜକ

(ଖ) ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ମନ୍ତ୍ରିପରିଷଦକୋ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୋ ଅଧିକୃତ ପ୍ରତିନିଧି -ସଦସ୍ୟ

(ଗ) ଆର୍ଥିକ ମାମିଲା ତଥା ଯୋଜନା ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟକୋ ଅଧିକୃତ ପ୍ରତିନିଧି -ସଦସ୍ୟ

- (घ) प्रशासन तथा योजना शाखाको अधिकृत -सदस्य
- (ङ) आर्थिक प्रशासन शाखाको अधिकृत -सदस्य
- (च) कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको अधिकृत -सदस्य
- (छ) सम्बन्धित विषयगत महाशाखा प्रमुखले तोकेको अधिकृत -सदस्य सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिमको सदस्यहरूमध्ये कुनै सदस्य तत्काल उपस्थित हुने सम्भावना नरहेमा
मन्त्रालयको सचिवले मन्त्रालयका सम्बन्धित शाखाका कर्मचारीलाई प्रतिनिधी तोकन सक्नेछ ।

७. कार्यक्रम छनौटका आधार, मापदण्ड र अनुदानको सीमा: (१) कार्यक्रम छनौटको आधार र
मापदण्ड तथा अनुदानको सीमा विषय अनुसार फरक हुन सक्नेछ ।
(२) छनौटका लागि राखिने आधार र मापदण्ड उपदफा (३) बमोजिमको आधार तथा मापदण्ड
निर्धारण समितिले तय गरे बमोजिम हुनेछ ।
(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रस्तावको आधार र मापदण्ड तयार गर्न तथा अनुदानको सीमा
निर्धारणको लागि मन्त्रालयको सचिवको संयोजकत्वमा प्रशासन, योजना तथा अनुगमन महाशाखाका
प्रमुख तथा सम्बन्धित विषयगत महाशाखा प्रमुख रहेको आधार तथा मापदण्ड निर्धारण समिति गठन
गरिनेछ ।

८. कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्यान्वयन: (१) यस कार्यविधि बमोजिम मन्त्रालय आफै वा मातहतको
महाशाखा, निर्देशनालय, कार्यालय, आयोजना, कार्यान्वयन इकाई, समिति, गैरसरकारी संस्था,
स्थानीय तह वा समुदायमा गठित उपभोक्ता समूह/समितिको माध्यमबाट कार्यक्रम सञ्चालन र
कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम कतिपय अनुदानका कार्यक्रम उद्घोग, पर्यटन, वन तथा वातावरणको
विकास, प्रवर्द्धन र संरक्षणमा योगदान गर्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यक्ति मार्फत पनि गर्न
सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा न्यूनतम् दश प्रतिशत रकम सम्बन्धित
अनुदानग्राही व्यहोर्नु पर्नेछ ।

९. लागत इष्टिमेट र सम्झौता: (१) दफा ५ को उपदफा (३) बमोजिम अनुदानग्राहीले प्रस्ताव
छनौटको जानकारी पाए पश्चात प्रस्ताव बमोजिम लागत इष्टिमेट तयार गरी स्वीकृतिका लागि पन्थ

दिन भित्रमा मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ । लागत इष्टिमेट तयार गर्दा प्रचलित ऐन, कानून तथा स्वीकृत दररेटलाई आधार बनाउनुपर्नेछ ।

(२) स्वीकृत इष्टिमेटका आधारमा मन्त्रालय र अनुदानग्राहीबीच अनुसूची-५ बमोजिमको सम्झौता गर्नुपर्नेछ र सोको जानकारी सम्बन्धित स्थानीय तहलाई समेत दिनुपर्नेछ ।

(३) लागत इष्टिमेट तयार गर्दा कूल अनुदान रकमको तीन प्रतिशत रकम कन्टीजेन्सी स्वरूप राखिनेछ ।

१०. अनुदान रकम र प्रवाह विधि: (१) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सम्झौता बमोजिमको अनुदान रकम सम्बन्धित अनुदानग्राहीको खाता मार्फत भुक्तानी दिनेछ ।

(२) अनुदानग्राहीलाई कामको प्रकृति अनुसार वढीमा तीन किस्तामा सम्झौता बमोजिमको रकम एकाउन्टपेयी चेक मार्फत भुक्तानी हुनेछ ।

(३) अनुदानग्राहीले कार्य सुरुवात प्रतिवेदन (Inception Report) मन्त्रालयमा बुझाएपछि उपलब्ध गराउने अनुदान रकमको तीस प्रतिशतले हुन आउने रकम पहिलो किस्तामा मन्त्रालयले सम्झौता बमोजिम भुक्तानी दिन सक्नेछ ।

(४) बाँकी रकमको तीस प्रतिशत रकम अनुदानग्राहीले कार्य प्रगति प्रतिवेदनको आधारमा माग गर्न सक्नेछ र कार्य प्रगति हेरी मन्त्रालयले भुक्तानी दिन सक्नेछ ।

(५) अन्तिम किस्ता बापतको रकम अनुदानग्राहीले कार्य सम्पन्न भएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन बुझाएपछि स्थलगत अनुगमनकर्ताको सिफारिस समेतलाई आधार मानी भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

(६) कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेपछि सोको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित अनुदानग्राहीको हुनेछ ।

११. अनुगमन र मूल्याङ्कन: (१) मन्त्रालयले यस कार्यविधि अनुसार सञ्चालित कार्यक्रमको नियमित रूपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ । त्यसरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कामको गुणस्तरको सम्बन्धमा लाभान्वित वर्ग र समुदाय तथा सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत नागरिक समाजबाट समेत निराशानी गर्ने प्रणालीको विकास गर्नुपर्नेछ र सम्बन्धित स्थानीय तहले समेत अनुगमन गरी मन्त्रालयलाई आवश्यक सुझाव दिन सक्नेछ ।

(२) मन्त्रालयले कार्यक्रमको अनुगमन निरक्षण गरी संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको निर्देशन पालनाचिम्मुँ अनुदानग्राहीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन गरेपछि सम्बन्धित अनुगमनकर्ताले मन्त्रालय समक्ष अनुगमन प्रतिवेदन बुझाउनुपर्नेछ ।

१२. प्रगति प्रतिवेदन पठाउनुपर्ने: (१) अनुदानग्राहीले किस्ता रकम प्राप्त गर्नुआघि कार्य प्रगति प्रतिवेदन मन्त्रालयमा बुझाउनुपर्नेछ । यसरी प्रतिवेदन पेश गर्दा खर्च भएको रकम देखिने गरी सङ्कल विल भरपाई समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) कार्य प्रगति प्रतिवेदन अनुगमनकर्ताको प्रतिवेदनसँग बाझिएमा मन्त्रालय अनुदान रकम उपलब्ध गराउन वाध्य हुनेछैन ।

(३) सम्बन्धित अनुदानग्राहीले सञ्चालित कार्यक्रमको अन्तिम प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीस दिन भित्रमा मन्त्रालय समक्ष अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१३. अनुदान कट्टा तथा रोक्का गरिने: (१) अनुगमनका क्रममा अनुदानबाट सञ्चालनमा रहेको कार्यक्रम तोकिएको गुणस्तर अनुरूप नभएको पाइएमा वा तोकिएको समयभित्र काम सम्पन्न नगरेमा वा दफा ९ को उपदफा (२) बमोजिमको सम्झौता विपरित कार्य गरेमा वा दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम दिएको निर्देशन पालना नगरेमा मन्त्रालयले त्यस्तो कार्यक्रम संचालनको लागि उपलब्ध गराएको अनुदान रकम कट्टा गर्न वा रोक्का राखी प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही चलाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुदानग्राही संस्थालाई सफाईको मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।

१४. फरफराक सम्बन्धी व्यवस्था: कार्यक्रमको फरफराक मन्त्रालयको सचिवद्वारा सार्वजनिक सुनुवाईबाट प्राप्त नतिजा, अनुगमन प्रतिवेदन एवं प्रचलित कानून र यस कार्यविधि बमोजिम गरिनेछ ।

१५. लेखापरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था: (१) वितरण भएको अनुदानको स्रेस्ता अनुदान प्राप्त गर्ने सम्बन्धित अनुदानग्राहीले प्रचलित कानून बमोजिम राख्नुपर्नेछ र त्यस्तो स्रेस्ताको प्रमाणित प्रति फरफराकका निम्नि मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रममा भएको खर्चको लेखापरीक्षण अनुसूची-५ बमोजिमको सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछ यसरी लेखापरीक्षण गराउनु पूर्व अनुदानग्राहीले सामाजिक परीक्षण (Social Audit) समेत गराई मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

१६. बाधा अड्चन फुकाउँ: (१) यो कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्चन परेमा कार्यविधि विपरित नहुने गरी मन्त्रालयले वाधा अड्चन फुकाउने निर्णय गर्न सक्नेछ ।

१७. निर्देशन सम्बन्धी व्यवस्था: यस कार्यविधिको अधिनमा रही मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि बमोजिम निर्देशनात्मक आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

१८. बचाउँ: यो कार्यविधि स्वीकृत हुनुभन्दा अघि यस कार्यविधिसँग सम्बन्धित विभिन्न शीर्षकमा प्रचलित कानून बमोजिम भएको खर्च यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ ।

४
प्रमुख सचिव

द्विराज ठंडाना
प्रदेश पर्यावरण

अनुसूची-१

(दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

प्रस्ताव आहानको सूचना

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

प्रदेश नं.१

प्रथम पटक प्रकाशित मिति:

यस मन्त्रालयको आर्थिक बर्ष को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार
..... लागि अनुदान कार्यक्रम रहेको हुँदा प्रदेश नं.
१ का इच्छुक बाट दरखास्त आहानको लागि यो सूचना
प्रकाशित गरिएको छ । यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले पन्थ दिन भित्र उद्योग,
पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा तोकिएको ढाँचामा आवश्यक कागजातहरु संलग्न राखी
आवेदन एवं प्रस्ताव आहान गरिन्छ । प्रस्ताव बुझाउन तथा थप जानकारीका लागि उद्योग, पर्यटन,
वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा सम्पर्क गर्न सक्नुहुनेछ ।

अनुदानका आधार तथा मापदण्डः

१. अनुदान रकम: का लागि प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- २.
- ३.
४. "

आवश्यक कागजातहरुः

- १.
- २.
- ३.
- ४.

प्रमुख सचिव
१ ✓

९

बद्रीराज दुर्गमा
प्रदेश सचिव

अनुसूची - २

(दफा ४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

निवेदनको ढाँचा

श्री उद्घोग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

प्रदेश नं. १

तहाँ मन्त्रालयको मिति को राष्ट्रिय दैनिक मा

प्रकाशित सूचना अनुसार जिल्ला मा

सञ्चालित वा स्थापित लाई कार्यक्रम

सञ्चालनका लागि रु..... लागत अनुमान गरिएको हुँदा सो रकम अनुदान पाउने

ब्यवस्थाका लागि अनुसूची-३ बमोजिमका कागजातहरू संलग्न राखी निवेदन गरेको छु ।

संलग्न कागजातहरू:

१.

२.

३.

४.

निवेदक

दस्तखत: संस्था

नाम, थर: ठेगाना:

पद: छाप:

मिति:-

✓
प्रमुख सचिव

१०

बड्रीराज दुगाना
प्रदेश सचिव

अनुसूची - ३

(दफा ४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

प्रस्तावसाथ अनिवार्य संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू

१. अनुसूची-२ बमोजिमको निवेदन
२. अनुसूची-५ बमोजिमको भौतिक तथा वित्तीय कार्यक्रम प्रस्ताव
३. प्रचलित कानून बमोजिम संस्थाको दर्ता तथा नवीकरण भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (उपभोक्ता समितिको हकमा गठन भएको कागजात र स्थानीय तहको सिफारिश पत्र)
४. सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण
५. अधिल्लो आर्थिक बर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (नयाँ संस्थाको हकमा भने आवश्यक नपर्ने)
६. भौतिक अवस्था देखिने विवरण तथा जनशक्तिको अवस्था
७. विधान, विनियम र संस्थाको संक्षिप्त प्रोफाईल, आर्थिक विनियम भए सो सम्त तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रतिवद्धता
८. स्थानीय तह तथा कार्यक्रममा सहकार्य गर्ने अन्य संघसंस्था तथा निकायबाट व्यहोरिने श्रोत तथा सिफारिश ।
९. सञ्चालक/व्यवस्थापन समितिको निर्णयको प्रतिलिपि

(नोट: व्यक्तिको हकमा बुँदा नं. १ र २ तथा व्यक्तिगत विवरण, भौतिक अवस्था देखिने विवरण, स्थानीय तह/वडाको सिफारिस मात्र आवश्यक हुने।)

प्रमुख सचिव
4/

११

बद्रीराज दुर्गमना
प्रदेश सचिव

अनुसूची - ४

प्रस्ताव पत्रको नमूना

१.	प्रस्तावकको नाम	
२.	ठेगाना तथा सम्पर्क नं.	
३.	संस्था दर्ता नं.	
४.	दर्ता भएको कार्यालय	
५.	भ्याट/पान दर्ता नं.	
६.	संस्था स्थापना मिति	
७.	हाल पेश गरेको प्रस्तावको नाम	
८.	प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने स्थलको ठेगाना	
९.	उद्देश्यहरु	- -
१०.	प्रस्तावित योजना कार्यान्वयन गर्ने स्थानमा विद्यमान भौतिक सुविधा	
११.	लक्षित समूह/संख्या	
१२.	कूल अनुमानित कार्यक्रम तथा बजेट	
१३.	प्रस्तावकले साझेदारी गर्ने बजेट योजना समाप्त भएपछात हासिल हुने ५ उपलब्धीहरु बुँदागत रूपमा सम्भव भए परिमाण खुलाउने	

माथी उल्लेखित सम्पूर्ण विवरणहरु सही रूपमा पेश गरेको छु, कहि कतै झुठो ठहरिएमा कानून बमोजिम सजायको भागिदार वन्न तयार रहेको ब्यहोरा समेत अवगत गराउँछु/छौं ।

प्रस्तावकको नाम	
पद:	
मिति:	

छाप:

प्रमुख सचिव
✓

१२

बद्रीराज दुर्घाना
प्रदेश सचिव

अनुसूची -५

(दफा ९ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

समझौता-पत्रको ढाँचा

प्रदेश सरकारको आ.व. २०.../... को स्वीकृत वार्षिक विनियोजनका आधारमा संघसंस्थालाई अनुदान प्रदान गर्ने प्रयोजनार्थ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अनुदान कार्यक्रम कार्यविधि, २०७६ बमोजिम मिति मा संस्थाले यस मन्त्रालय समक्ष पेश गरेको प्रस्तावका आधारमा यस मन्त्रालयको मिति को निर्णयले जम्मा लागत रु (अक्षरेपी मात्र) मध्ये मन्त्रालयबाट अनुदान रु (अक्षरेपी रु..... मात्र) हुनेगरी उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश नं. १(यस पछि प्रथम पक्ष भनिने) रु (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिने) बीच तपसिल अनुसारको कार्यक्रम सञ्चालन गर्न निम्नानुसारका शर्तहरूमा मन्जुर गरी यो समझौता गरिएको छ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जम्मा लागत	मन्त्रालयले ब्यहोर्ने	संस्थाले ब्यहोर्ने	कैफियत
	जम्मा				

१. यो समझौता पत्र प्रथम पक्ष र दोस्रो पक्षबीच माथि उल्लिखित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यको लागि प्रयोग हुनेछ ।
२. यो समझौता दुवै पक्षबाट हस्ताक्षर भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।
३. दोस्रो पक्षले समझौतामा उल्लेख भए बमोजिमका कार्यहरू समझौता भएको मितिले १५ दिन भित्र शुरू गर्नु पर्नेछ र अवधिमा कार्य सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।
४. दोस्रो पक्षको कार्य सुरुवात प्रतिवेदन (Inception Report) प्राप्त भएपछि कार्यक्रम संचालनको लागि प्रथम पक्षले समझौता बमोजिम उपलब्ध गराउने रकमको तीस प्रतिशतले हुन आउने रकम पहिलो चरणमा भुक्तानी दिइनेछ ।
५. दोस्रो पक्षले अन्तिम प्रतिवेदन (Final Report) प्राप्त भई प्रथम पक्षले स्वीकृति गरेपछि रकम भुक्तानी गरिनेछ । दोस्रो पक्षले कार्य प्रगतिका आधारमा दोस्रो किस्ता माग गरे बाँकी रकमको ३० प्रतिशतसम्म रकम भुक्तानी दिनेछ ।
६. प्रत्येक भुक्तानीको लागि दोस्रो पक्षले कर, विजक सहित भुक्तानी माग गर्नुपर्नेछ ।
७. अन्तिम किस्ता भुक्तानी गर्दा प्रथम पक्षले स्थलगत अनुगमन गरी गरेको सिफारिसका आधारमा रकम भुक्तानी गर्नेछ ।
८. लेखापरीक्षण:.....
९. दोस्रो पक्षले आफ्नो क्रियाकलापहरू संचालन तथा कार्यान्वयन गर्दा प्राविधिक प्रस्तावमा उल्लिखित समयसारिणी (Time Table/Work Schedule) अनुसार पक्षले तोकिदिएको सम्पर्क व्यक्ति/कार्यालयसँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहेर कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्नेछ । प्रथम पक्षले अन्य पदाधिकारी तथा कर्मचारीबाट पनि दोस्रो पक्षद्वारा संचालित कार्यक्रमको गतिविधिहरूको निरन्तर अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ ।

१०. यो सम्झौता प्रदेश सरकार उद्घोग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय प्रदेश नं. १ मा दुवै पक्ष बसी भएको हो । यसमा उल्लेख नभएका विषयवस्तुको निर्णय नेपाल सरकारको नियम कानूनको परिधिभित्र रही दुवै पक्षको सहमती अनुसार हुनेछ ।
११. दोस्रो पक्षले सम्झौतामा उल्लिखित बुँदा तथा प्रचलित ऐन कानूनको परिधि वाहिर गई कार्य गरे सम्झौता कुनैपनि वेला भङ्ग गरी प्रथम पक्षले कानूनी कारबाहीका लागि सिफारिश गर्न सक्नेछ ।
१२. उद्घोग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ बमोजिमका व्यवस्थाहरु पूर्ण पालना गर्नुपर्नेछ ।

.....
प्रथम पक्षका तर्फबाट

नाम:

पद:

कार्यालयको नाम र छाप

रोहबर:

.....
दोस्रो पक्षका तर्फबाट

नाम:

पद:

संस्थाको नाम र छाप:

इति सम्वत् २०७६.... साल गते रोज शुभम्..... ।

✓
प्रमुख सचिव

बद्रीराज छुग्गाना
प्रदेश सचिव

अनुसूची - ६

(दफा १२ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

प्रगति प्रतिवेदन ढाँचा

योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाको नामः

ठेगाना:

सम्पर्क नं.

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	कार्यक्रम संचालन भएको स्थान	स्वीकृत बजेट	... अवधिको लक्ष्य	 अवधिको प्रगति		मूल्य मूल्य उपलब्धीहरु	कैफियत
				भौतिक	वित्तीय	भौतिक	वित्तीय		

प्रमुख सचिव

बद्रीराज ठुंगाना
मुद्रेश सचिव